

Olympiáda z pohledu soutěžící

Když se většiny lidé zeptáte, co si představí pod pojmem „Olympiáda v českém jazyce“, odpoví vám něco ve stylu: „No, literaturu? České autory, však to znáte... Kdo je to Karel Hynek Mácha? Ale počkat... Ne, ten je známý. Říkala jsi, že tam budou chytáky. Takže spíš Ambrouse, nebo jak to bylo. Ten s tím okem - tady si dovolím našeho imaginárního dotazovaného přerušit a objasnit, že se nejednalo o oko, ale o mozek, a chudák Arbes byl zaměněn za jakéhosi Ambrouse – pak taky Tyl, Kosmas a Dalimil... existoval vůbec Dalimil?“ Tuto otázku tu nechám nezodpovězenou, snad kdyby se ji někdy tvůrci olympiády rozhodli ve svých testech použít. Ze své zkušenosti ovšem vím, že je taková pravděpodobnost mizivá. Proč? Zapomeňte na nějakou literaturu! Na Máchu a Tyla! Staré dobré romány, balady, povídky a dramata v takovýchto soutěžích nikoho nezajímají! Každý se přece zvládne naučit pár pojmů a napsat je úhledně či neúhledně na papír. To odpovědi jiných se už více blíží pravdě.

„Tak chytáky, říkáš? To myslíš ty v gramatice? Třeba ty podle toho hradu, no ty, ty... tácy! Jak je tam to tvrdé y. Propánajána, jsem to jednou napsala s měkkým. Bože! Měla jsem kvůli tomu dvojku! O jeden bod! No chápeš to? Ale teď si myslím, že už ička umím, takže bych to asi dala. Jo, jo, pohoda. Nějaký to vyjmenovaný slovo...“

Bohužel ani vyjmenovaná slova nejsou to pravé ořechové. O gramatiku jde pochopitelně taky. Je to přece čeština! Ale na myslivce (ani na ty tácy, když už jsme u toho) se vás v olympiádě také nikdo ptát nebude. Body za chrabrého lovce zvěře prostě nezískáte. Když ale na původní otázku zareagujete prostým „sloh“, z poloviny tuto hádanku zodpovíte.

Sloh totiž tvoří jednu polovinu kola soutěže. Co je tou druhou, a pokud je to z matematického hlediska vůbec možné, větší? Mluvnice! Vidy, jednotná a množná čísla, znělé a neznělé souhlásky, hry se slovy, palindromy, kalambúry a kdovíco ještě! A kdyby to alespoň bylo podané jasně a srozumitelně, ale to ne! Proč by to nebohým soutěžícím ulehčovali! Jen ať si pěkně lámou hlavu nad přehnaně složitě napsaným zadáním. To bude legrace, až jim dojde, že po nich chceme jenom vymyslet opačný vid! Cha chá, a jak se u toho chudáci zapotili! Kolik jim na to dáme času? No co, těch cvičení tam je jen sedm, takže hodinka by jim měla bohatě stačit! Nebo ne?

Stačí. A to nelžu. Většinu času totiž opravdu jen sedíte a přemýšlíte, skloňujete podstatná jména ve všech možných pádech a snažíte se rozklíčovat, v jakém významu je zrovinka v této větě slovo „předpoklad“. A ani to staré dobré měkké a tvrdé i vás tu nezachrání. „Není to totiž jednoznačné, víte?“ Když je totiž v testu zachycen *mluvený projev*, není uvedeno, které z nich je myšleno. A taky pozor, ať vše vysvětlujete dle představ tvůrců, jinak máte smůlu! Body utíkají – neznámo kam... No, alespoň na slohu jich pár naženete zpátky.

Na sloh dostanete šedesát minut čistého času. Předpokládá se, že za tuto dobu vymyslíte slohovou práci na zadané téma, napíšete ji na jeden list „nanečisto“ a pak tento koncept přenesete na druhý list, který následně odevzdáte. Občas je zadaná i forma, kterou má být téma zpracované. Fejeton, bajka, vypravování, úvaha... Ale pozor! Pokud by to měl být fejeton, potom to opravdu musí být fejeton! Ne, že se někdo opováží napsat pohádku! To by se ty body zase mohly vydat na výlet. Nicméně...

Když jsou obě části – mluvnická i slohová – po sto dvaceti minutách, během kterých na nich soutěžící pracovali a přitom vypotili oběd, odevzdány, nastává z mého pohledu nejhorší okamžik celé olympiády – čekání na výsledky. A to se obvykle protáhne. Porotci musejí přečíst

všechny slohové práce. Zhodnotit, zda mladí olympionici zpracovali zadané téma, jestli byli dostatečně originální, jak práce působí celkově... no, nevím, co ještě. Já nejsem porotce! Já jsem soutěžící! Á ano, musejí vybrat ty nejlepší a všechny obodovat.

Pochopitelně se nezapomíná ani na mluvnické testy. S těmi to je ale taky občas složitější. Všechny odpovědi se totiž vyhodnocují podle vytvořeného řešení, takže musíte být opravdu konkrétní a výstižní, když chcete shrábnout tolik ceněné body. A když říkám ceněné, myslím tím ceněné. Za mluvnici se jich uděluje více než za sloh. O celkovém pořadí rozhodují cvičení zkoušející vaši slovní zásobu a znalosti za celé roky školní docházky. Nakonec se všechny bodíky sčítají, zjistí se, které se „vydaly na výlet“ a šup... výsledková listina je tu.

Takové listiny soutěžící postupující až do celostátního kola uvidí celkem čtyři. První za *školní kolo*, kde bojovali o možnost jít dál se svými spolužáky i staršími či mladšími žáky z jiných ročníků. Po tom, co vyhráli, skončili druzí – v této olympiádě jsou postupová první dvě místa – pravděpodobně začnou slavit. Ale pozor, ne tak rychle! Je tu další kolo, a tedy i vyšší obtížnost! Okresní kolo ukáže, které školy vyšlou své zástupce na kraj! Za mě je to možná ta nejvíce stresující úroveň. Přelom. Jet na okres je totiž sám o sobě úspěch, ale postup na kraj? To už je něco jiného. Mezi nejlepších třicet už je opravdu obtížné proniknout. A těchto třicet z kraje se seřadí na třetí výsledkové listině. Vítěz a olympionik, který se umístil hned za ním, spatří své jméno i na té čtvrté, celostátní.

Mariana Mohelská, 8. B